

λου. Λογάνια χρυσά, που ιδιάζουν σὲ γεροντικές ἀγάπες!

ΤΟ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ. Τὸ Σαβατό-βραδο μοιράστηκαν σὲ πολλές χιλιάδες ἀντίτυπα ἐνὸς προγράμματος συντηρητικῶν, προγράμματος ποῦ ἡ πρώτη του φράση φτάνει νὰ νοιώσει κανεὶς πὼς εἶναι ἔργο ἀνισόρροπου· τὴν παραθέτουμε ἀπαράλλαχτα χωρὶς ἄλλα σχόλια : «Ὁ προορισμὸς τοῦ Ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐστίν, ἡ ἀδιάκοπος προσπάθεια πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀρχαίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους εὐκλείας, καὶ ἡ κραταίωσις αὐτοῦ πρὸς παγίωσιν τῆς εἰρήνης ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, διὰ τῆς διαλάμψεως τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἐκπορευθέντων ὑπὸ τῶν ἀρετῶν μεθ' ἧς ὁ Θεὸς περιεκόσμησε τοὺς ἀρχαίους ἡμῶν προγόνους τοὺς λαμπρύναντας διὰ τῆς παιδείας, τῆς τέχνης καὶ τῶν λοιπῶν τοιούτων ἀπασαν τὴν ὑφήλιον καὶ στηρίζαντας τὴν θρησκείαν πρὸς ἀγαθοποίησιν τῶν λαῶν».

ΕΒΤΣΠΩΣΙΑ. Ἔτσι μονάχα μπορούμε νὰ χαρακτηρίσουμε τὴ διαγωγή τοῦ πρῶην ἀπογοητευμένου ἀρχηγοῦ, ποῦ αἰστάνεται, φαίνεται, μέσα του δρεξὴ γιὰ δράση! Ὁ κ. Θεοτόκης θὰ εἶπουν καλλίτερο νὰ μὴν ξαναπολιτευτεῖ, γιὰτὶ κανένας δὲν αἰστάνεται τὴν ἀνάγκη του· ἢ, ἀν ὁ ἴδιος αἰστανότανε τὴν ἀνάγκη νὰ πολιτευτεῖ, ἔπρεπε τοῦλάχιστο νὰ χεὶ τὴν εὐλικρίνεια καὶ νὰ πεί πὼς στὸ παρελθόν, ἀν καὶ μπορούσε, δὲν ἔκανε τίποτα καὶ πὼς γιὰ τὸ μέλλον ὑπόσχεται νὰ ξεχάσει δλότελα τὸν ἑαυτὸ του τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἐργαστεῖ γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἐνὸς ὠρισμένου προγράμματος ὄχι μὲ τίς ἀόριστες μὲ αἰώνιες μπουρμπουλῆρες ποῦ ἀνάφερε (οἰκονομίες-στρατὸς καὶ στόλος!) μὰ μὲ ὠρισμένες καθαρὰ ἀρχές, ἐκεῖνες ποῦ θὰ εἶταν σύμφωνες μὲ τὴν ἰδεολογία του. Ὅσο δὲν ἔκανε τίποτε ἀπ' τὰ δυὸ αὐτά, ὅσο μάλιστα τολμάει νὰ βγάζει ἀπ' τὸ στόμα του ἀνθρωπος ποῦ ἀνακατεύεται στὴν ἐνεργὸ πολιτικὴ : «δὲν γινώσκω δὲ ἀν ἀπεδόθη τὸ πεμπτημόριον τοῦ 1908 καὶ ἐκεῖνο τοῦ 1909, καθόσον δὲν διεχειρίσθημεν ἡμεῖς τὴν χρῆσιν τοῦ 1908 μέχρι τέλους αὐτῆς καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ 1909» — ἀξίζει νὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ τὸν θεωροῦμε γιὰ πολιτικὸ πτώμα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ

ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚῆΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Φίλε «Νουμά»,

Θυμᾶσαι ἓνα ἀδερφάτο ποῦ ἰδρύθηκε πρόπερσὶ καὶ τὸ λέγανε «Συντροφία»; Ἄν πέρσι, στὴν ἡρωϊκὴ ἐποχὴ τοῦ Μιστριώτη καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἐκινήθηκε, δὲν ἐφανερώθηκε οὔτε πρῶτότυπα, ὅπως ἔπρεπε, οὔτε κοινὰ — δηλ. δὲ βγήκε νὰ διαφεντέψη τὸ εἶναι του σὰ ζωντανὸ σῶμα, ἢ τοῦλάχιστο σὰν κοινὸ ἐλλαδίτικο, σαλέβει ὁμως τώρα. Καὶ νά, τὴν περασμένη Τρίτη, τὸ βράδι, στίς ἔφτά, μαζεφτήκανε, προσκαλεσμένοι, ὅλοι οἱ φίλοι. Καὶ διάβασε πρῶτα ὁ κ. Πετριδης, ἓνα ἀπ' τὰ τρία μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, τὸν ἀπολογισμὸ τοῦ 911 μὰζὶ μὲ λίγα παράπονα καὶ μὲ λίγες γνώμες τους. Εἶπε πὼς δὲν ἔχουμε λεφτά, ἐνὸ μπορούσαμε νὰ ἔχουμε, πὼς μὰς χρειάζονται μερικά ἐπιπλα. Καὶ εἶναι χρέας κάθε φίλου νὰ φέρνεται κάπως πρόθυμα, νὰρχεται δηλ. στὰ γραφεῖα γιὰ νὰ ἀλληλογνωρίζομαστε ἔτσι. Καὶ πὼς πρέπει λιγόλογα νὰ τάποφασίσουμε νὰ τὸ βαστάξουμε τὸ ἀδερφάτο πραγματικὸ — ὄχι μόνο τὸνομα καὶ καμμιὰ δράση. Ἐπειτα κάποιος ἄλλος τῆς ἐπιτροπῆς θὰ μὰς διάβαζε ἓνα δῆγημά του — φαίνεται γιὰ τὸ ἐπισημότερο — ἐμπνέφστηκέ ὁμως σοφώτερα καὶ ἀντὶς ἀπ'τὸ ἔκανε μιὰ πρόταση : Νὰ προσδιορίσουμε ποιὸς πρέπει νὰναι ὁ σκοπὸς τοῦ ἀδερφάτου καὶ ἀνάλογα, ποιὸ τὸ πρόγραμμά του. Ἀκολούθησε συζήτηση λίγα λεφτὰ τῆς ὥρας, καὶ ἡ ἀπόφαση : νὰ ἐκλέχτῃ μιὰ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ σκεφτῇ καὶ νὰ καταρτίσῃ ἓνα πρόγραμμα ποῦ θὰ τὸ παρουσιάσῃ σὲ μιὰ γενικὴ συνεδρίαση νὰ συζητηθῇ, νὰ τροποποιηθῇ καὶ νὰ ψηφισθῇ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκλέχτηκε καὶ σὲ λίγες μέρες θάνα, πιστέδω, ἔτοιμη. Τώρα, ὅ,τι ἰδέα καὶ ἀν παρουσιάσῃ, τέτοια ἢ ἀλλοιώτικη, ἀδιάφορο, ἓνα πρᾶμα εἶναι βέβαιον — πὼς τὸ μέτρο τοῦτο δίνει κουράγιο καὶ ἐλπίδα σ' ἔλους ποῦ τὴν ὄνειρεφτήκανε τὴ συντροφία — συντροφία καὶ ὄχι Κοκκωνιά. Θὰ χαράξουμε ἓνα δρόμο, θάχουμε ἓνα σκοπὸ, θάμαστε ἀποφασισμένοι κάπου νὰ φτάσουμε. Κι ἀπ'τὸ μὴν νὰ τὴ κανεὶς ζωντανάδα — κἀτὶ ἄρχισε νὰ σαλέβῃ ἐντὸς μας.

Τὶ θάποφασίσῃ ἡ ἐπιτροπὴ, εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τώρα, μπορῶ νὰ πῶ, γιὰτὶ ὅλα τὰ παιδιὰ φαίνονται ἀξία ἀρκετὰ ὥστε νὰ ρωτήσουνε : Τὶ σημασία ἔχει ὁ Δημοτικισμὸς; Τὶ ἔχουμε στὸ νοῦ μας ἔταν ἔτικεταριζόμεστε δημοτικιστάδες; — Ἀπλοῦστατη ἢ ἀπάντηση στὸ ρῶτημα : Δημοτικισμὸς — ὄχι τύπος μονάχα — σῶθετο ζήτημα· ἀθροπιστικὸ, κοινωνικὸ, πο-

λιτικό, εθνικιστικό. Δημοτικισμός θά πῆ ξεσκάβω-
μα, λεφτεριά, ζωή.

Λοιπόν; Λοιπόν, ὁ σκοπός μας ἕνας — προπα-
γάντα, γιά νά λύσουμε τὸ ζήτημα. Ἀνάγκη νά τὸ
νοιώσῃ ὁ λαός, ὁ κοσμάκης, τὸ ζήτημα. Καί ποῦ θά
πῆ ἀνάγκη πρὸς τὸ λαὸ νά κατεβούμε ἑμεῖς οἱ φω-
τισμένοι. Νά καταδεχτοῦμε, νά κουραστοῦμε. Ἄν
θελήσουμε νά τὸνομάσουμε φιλολογικά, ἀπεριόριστα,
τάδεργάτο, ἐλοφάνερο πὺς θά κάνουμε μιὰ τρύπα
μέσ' στὴ θάλασσα. Καί δὲ θέλω νά πῶ πὺς προπα-
γαντισμός κ' ἕνα εἶδος φιλολογίας δὲν εἶναι συνεξάρ-
τητα. Συχνὰ ὁμιλίες πάνου σὲ διάφορα θέματα —
παιδαγωγικά, ψυχολογικά, οἰκονομολογικά, ἐγκυ-
κλοπαιδικὰ κτλ. ἔστω καὶ διηγηματάκια ὅποιος μπο-
ρεῖ νά γράφῃ ρεαλιστικά, παρατηρητικά, ἀπὸ ἄν
μποροῦμε νά τὸ ποῦμε φιλολογία, ἀπὸ χρειάζεται.
Γιατί ἔτσι ὅλοι οἱ φίλοι θά μορφώνονται, θά μαθαί-
νουνε πράματα, καὶ συνεπούμενα, θά κατανοῦνε
πὺς καπάτσοι γιά τὴν προπαγάντα. Ἐπειτα, ἐκδρο-
μές. Τί, ἀκόμα στὰ καφενετα; Χωρὶς ἀέρα, χωρὶς
κίνηση, χωρὶς σκληραγωγία τί σημασία μπορεῖ νά-
χῃ ἢ νιότη; Καί ἄν, γιά παράδειγμα, τὸ ποῦμε φι-
λολογικὸ τάδεργάτο, τότε τί θά κάνουμε; Θά βγά-
λουμε περιοδικό. Κάθε φορὰ ποῦ θά μαζεθώμαστε,
ὁ ἕνας θάξῃ νά διαβάσῃ τὰ πράσινά του τὰ τραγού-
δια, ὁ ἄλλος τὰ γαλάζια του, ὁ τρίτος τὸ παραμυ-
θάκι του κτλ. Συνακόλουθο — οἱ παρατηρησ-ῶνες:
ἔδῳ ἢ γλώσσα δὲν εἶναι καλή. Ναί, μὰ ἐγὼ πιστέ-
σω στὸν Ψυχάρη. Ἐγὼ δὲ θέλω νά ξέρω τὸν Παλα-
μά. Ἐγὼ θέλω τὴν τέχνη γιά τὴν τέχνη. Ὅχι, ἐσὺ
θέλεις τὴν τέχνη γιά τὴ γλώσσα κτλ. κτλ. καὶ μαλ-
λιὰ καὶ κουδάρια. Τάπρτέλεσμα — ἢ Σοφία. Θά κα-
ταντήσουμε τάδεργάτο τῶν κριτικῶν καὶ τῶν μονά-
κριβων φιλολόγων. Θά τοὺς γκρεμίσουμε ὅλους —
Παλαμάδες, Ψυχάρηδες κτλ. — στὸν κύκλο μας,
γιατί τέτοια εἶναι ἢ πάστα μας, τέτοια κ' ἢ ἀνα-
τροφή. Θά χωριστοῦμε σὲ σχολὲς — ἄν ἀγαπᾶτε —
καί... Τὸ ἀλληλοφάγωμα ἀναπόφευγο, γιατί ἴσως ἢ
κριτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ νά μὴν κρίνῃ καλὸ
τὸ ποίημα τοῦ Α ἢ τὸ ἄρθρο τοῦ Β. Καί τότε ὁ Α
καὶ ὁ Β θαρρεῖτε πὺς δὲ θά θυμώσουνε; Θά τρῖξουν
δόντια καὶ θά βρῖσουνε ὅλους ὡς τὸν Ω. Καί ὅμως
θά λεγόμαστε φίλοι κι ἀδερφοί. Ἐτσι θά καταντή-
σουμε. Τὸ σωστὸ εἶναι ὅσοι θέλουνε νάναί ποιητάδες
καὶ τεχνίτες τοῦ λόγου, ἄς εἶναι. Ὅμως κι ὅσοι δὲ
θέλουνε νά σκοτίζονται μὲ τίς μούσες — ἐλέφτε-
ροι. Τί, γι' ἀπὸ ξεμπερδέψαμε ἀπ' τὰ νύχια τοῦ
δάσκαλου, γιά νά πέσουμε στὶς μοσχάρεις ἀγκάλες
τῆς τέχνης ὅλοι; Ψεγάδι μας καὶ τοῦτο — ἀπ' τῆ
μιὰ τὴν ἄκρη στὴν ἄλλη. Ἀντίς νά γίνουμε πραχτι-
κοὶ λιγάκι, πᾶμε πὺς πέρα κι ἀπὸ τὸ δάσκαλο. Ποίη-

ση ὅλοι. Γίνουμαι μηχανικός, γίνουμαι δικηγόρος,
γίνουμαι γιατρός. Εἶμαι καὶ δημοτικιστής. Δημοτι-
κισμός δὲ θά πῆ μονάχα φιλολογία, καί, μᾶλλον λό-
για, τὴν συντροφιά, γιά νά γραφτῶ κ' ἐγὼ, δὲν τη-
νε θέλω φιλοκογικὸ ἀδεργάτο. Θέλω δημοτικιστικὸ
ἀδεργάτο, γιά νά λύσουμε ἀπὸ τὸ ζωτικὸ τὸ ζήτη-
μα τοῦ δημοτικισμοῦ, ὄχι φιλολογικὸ γιά νά γεμί-
σουνε τὸν τόπο ἀπὸ ποιητάδες... Τώρα νά δοῦμε τί
θά πῆ ἢ ἐπιτροπὴ. — Διάλεξες, μικροουμιλίες, συζή-
τησες, ἐκδρομές κτλ. γιά νά γίνουμε ἱκανοὶ γιά τὴ
προπαγάντα, δηλ. γιά νά φωτίσουμε τὸ λαό. Ἡ πε-
ριοδικό, γιά νά μαλλισκουβαριστοῦμε καὶ νά γί-
νουμε ἀκατάδεχτοι φιλολόγοι ὅλοι μας, ἔτσι γιά νά
χάφτῃ ὁ λαός τὰ «σοφία σοῦζα κτλ.» καὶ νά βασι-
λέβῃ καὶ νά κυριαρχῇ αἰώνια ὁ δάσκαλος. Ἡ ἐπι-
τροπὴ εἶναι καλὰ παιδιά. Νά διοῦμε.

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἡ ὥραία μελέτη τοῦ κ. Μανόλη Τριανταφυλλί-
δη «Ἐπιστῆμη καὶ Ζωή. Ἐνα βιβλίον γιά τὴ γλώσ-
σα μας», ποῦ δημοσιεύτηκε στὸν τελευταῖο ἀριθμὸ
τοῦ Δελτίου τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου» (χρόνος
Β'. ἀριθμὸς Α') βγήκε σὲ ἡμερομηνωμένον χωρι-
στὸ φυλλάδιον καὶ πουλιέται γιά 25 λ. στὰ βιβλιο-
πωλεῖα τοῦ Ἐλευθερουδάκη καὶ τῆς «Ἐστίας». Ὁ
«Νουμάς» ἔχει στὴ διάθεσὴ του μερικὰ ἀντίτυπα καὶ
στέλνει χάρισμα ἀπὸ ἕνα σὲ ὅποιον ἀπὸ τοὺς συν-
τρομητῆς τοῦ τὲ γυρέψῃ μὲ μιὰ κάρτα.

— Ὑστερῶ ἀπὸ τὸν «Τριστάνο» θά τυπώσουμε στὸ
«Νουμά» τὸ «Μπαλομαμμένο ἀῶρι», μονόπρακτο δραμα-
τάκι τοῦ Μίλιου Κουντουρά.

— Ὁ ποιητὴς Σωτήρης Σκίπης τύπωσε τὸ «Γύρο τῶν
Ἄρῶν», ὄνειρόδραμα σὲ πέντε μέρη καὶ πρόλογο. Τὸ βι-
βλίον πουλιέται 4 φρ. κι ὅποιος θέλει νὰν τάποχτησῃ μπο-
ρεῖ νὰ γράψῃ ἀπ' εὐθείας στὸν ποιητὴ: Mons. S. Scipis. La
Bastiane. Rognac. Bouches — du — Rhône) France. Γιά τοὺς
βιβλιόφιλους ἔγινε καὶ ξεχωριστὴ ἔκδοσις σὲ ὀλλαντέζικον
χαρτί (15 φρ.) καὶ σὲ γαλιανέζικον (30 φρ.). Ἄμα λά-
βουμε τὸ βιβλίον θά γράψουμε πλατιά γι' αὐτό.

— Ὁ κ. Louis Roussel καθηγητὴς στὸ Λύκειον τοῦ Λιζ,
ἑτοιμάζει μιὰ μεγάλη γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς μας γλώσ-
σας Ἡ γραμματικὴ αὐτὴ, μαζὶ μὲ μιὰ συλλογὴ ἀπὸ Μυ-
κωνιάτικα παραμύθια, θάναί οἱ thèses του, καθὼς μᾶς
γράφει.

— Διαβάζουμε στὴν «Ἀλήθεια» τῆς Κύπρου πὺς τὸ
«Μαῦρον χέρι» τοῦ Ταγκόπουλου παίχτηκε τελευταῖα στὴ Λε-
μεσό ἀπὸ τὸν κ. Σαραμαντῆ καὶ τὴν κ. Βουτιοῦ. Γιά τὸ
«Μαῦρον χέρι» δημοσιεύει στὴν «Ἀλήθεια» (ὁ τοῦ Γεννάρη,
σελ. 3) σύντομη ἀνάλυσις ὁ κ. Βίκτ. Ζήνων.

— Τὸ δράμα αὐτὸ θά παιχτεῖ καὶ στὴ Σμόρνη ἀπὸ τὸ
θίασο τῆς κ. Κυβέλης, μεταφράζεται καὶ ρούσικα ἀπὸ τὸν
κ. Φιλ. Στεφανίδη γιά νά παιχτεῖ στὸ θέατρο τῆς Ὀδέσσας.